

13/
K

P. K.

М. Брух

Історія одного андидата на „вожда“

Істичний життєпис провідника
ціоналістів Е. Коновальця

ВІВ

1934

ЛАДОМ ВИДАВНИЦТВА „ГРОМАДА“

P. K.

Історія одного кандидата на „вожда“

Політичний життєпис провідника
„націоналістів“ Е. Коновальця

Л В І В

1 9 3 4

НАКЛАДОМ ВИДАВНИЦТВА „ГРОМАДА“

Відбитка з Громадського Голосу чч. 24, 25 і 26
з 1934 р.

Друкарня Ю. Яськова і Ски, Львів, Хорущчини 23

В С Т У П

„Бюлетен“, орган Краєвої Екзекутиви „Організації Українських Націоналістів“ (ОУН) у числі за березень 1934 містить таку замітку:

„ОУН під проводом Вожда Українського Народу Полковника Евгена Коновальця розвиває на всіх українських землях і серед української еміграції по всьому світу гостру діяльність“...

Знову ж у летючці Краєвої Екзекутиви ОУН, яку розкидано в дні Зелених Свят ц. р., пишеться також про п. Коновальця таке:

„ОУН під залізною кермою ^{своєго} Творця і Народного Вожда Полковника Е. Коновальця поведе тебе до остаточної розправи... Тому прикази її Провідника, твого Вожда, хай будуть для тебе найвищими і одинокими приказами... Хай живе Народний Вожд Полковник Евген Коновалець!...

З обох цих урядових заміток ОУН довідуємося кількох дуже цікавих речей:

1) Нарешті „націоналісти“ прилюдно оповіщують, хто є їх провідником. Це має в наших українських відносинах велике значіння, бо від тепер українське громадянство буде вже знати, кого має по-

тягати до відповідальності за такі чи інші вчинки ОУН. Нарешті тепер знаємо з урядового органу ОУН, що відповідальним керманичем ОУН є п. Евген Коновалець. Вправді про це писалось прилюдно також давніше, але ще 1930 р. п. Е. Коновалець в публичному комунікаті запречував торжественно будьяку причастість до ОУН та грозив редакції „Краківського Кур'єра“, що буде позивати його до суду за клевету, тому, що ця газета між іншим твердила, що він є командантом ОУН і відповідає за всі її вчинки.

2) З тої замітки урядового „Бюлєтеню“ ОУН довідуємося також про певні замисли „націоналістичної“ верхівки. Урядовий орган ОУН пише про п. Е. Коновалця по раз перший як про „вожда українського народу“. З того видно, що верхівка ОУН рішилася по приміру інших легенд ширити серед незнаноючих справи людей ще одну байку про те, що появився нам новий „вожд“ і „месія“ та можливо буде потихенько проповідати про нестерпні „заслуги“ цього чоловіка.

Тому саме хочемо подати тут коротко політичний життєпис п. Евгена Коновальця. Це конечне для того, аби не ширилися казочні легенди, а по друге, щоби на життєписі провідника ОУН міг кожний наглядно переконатися, що не все правда, про що на „націоналістичнім“ весіллі співають...

СТАРИЙ ПРОВІДНИК... МОЛОДІ.

Евген Коновалець уродився 1891 року як син учителя. Має тепер вже майже 44 роки, отже не може числити себе до молодих в ніякім випадку. Не зважаючи на те, все таки п. Коновалець видає від імені ОУН всякі бюлєтени і летючки, в котрих обкідає найбруднішим болотом взагалі всіх старших людей, а демагогічно схлібляє молодим, недосвідченим людям і разом з тим представляє цілу ОУН та її провід ніби новонароджених молодців. Як бачимо — провідник ОУН це „молодець“, що на добрий рахунок вже мігби мати доброго сина, котрий у свою чергу мавби вже досить років для... проводу „націо-

налістів". Одним словом, вже на самім початку переконуємося, що маємо до діла не з невинною, поривистою і жертвенною молодою одиницею, котрій задля самої молодості можна богато простити, але зі старим грачем, котрий не цурається ніякої демагогії.

Такий самий старий літами є також цілий редакційний штаб органу ОУН за границею „Розбудова Нації“, що виходить у Празі. Переглянувши список співробітників цього органу, можна переконатися, що там пересічний вік цих „молодців“ є також біля 40 років.

УНДІВСЬКА ІДЕОЛЬОГІЯ І ТАКТИКА „ВОЖДА“

Евген Коновалець студіював перед світовою війною на правничім факультеті львівського університету. Як відомо, в тім часі всі наші господарські підприємства і установи мала в руках націонал-демократична партія (попередниця теперішньої ундівської партії!). Ця партія в 1909 р. зробила нову угоду з польською урядовою партією в

Галичині, а тому до певної міри вона мала вплив на уділювання також урядових посад.

Очевидно, що величезна більшість національно відчуваючої студентської молоді знаходилася в різкій **опозиції до політики цієї партії**. Треба памятати, що до тодішніх націонал-демократів призначався тільки ті студенти, які або не мали охоти задиратися зі всесильною партією і воліли числити на певну „посаду“, або в крайньому випадку це були люди, які не мали ніякого ясного світогляду.

Отож одним з нечисленних тодішніх прихильників і членів цеї нац.-дем. партії серед студентства був саме п. Евген Коновалець... Як бачимо, якимись „революційними“ подвигами п. Евг. Коновалець у своїй дійсній молодості хвалитися не може: був ендєцьким студентом, з усіми випливаючими з цього факту наслідками. (Його членство в тодішній нац. дем. партії можна сьогодня порівнати тільки з членством в клерикальній „Уканапі“, тепер „Обнові“ еп. Хомишина).

АВСТРІЙСЬКИЙ ОФІЦЕР.

З вибухом світової війни пішов п. Е. Коновалець як відслужений однорічний охотник до австрійської армії, де осягнув степень „фенриха“ (хорунжого).

Зовсім він не старався про те, щоби з австрійської армії перенестися до Укр. Січових Стрільців. Видно, волів робити офіцерську карієру при австрійських „ляндверах“ 35 полку.

На російськім фронті він як „фенрих“ попав у російський полон. Історія його полону також не є дуже геройська. Він стояв зі своєю ляндверською частиною 35-го австрійського полку якраз на Маківці. Під першим напором Москалів він зовсім не по геройськи разом зі своєю частиною піддався у російський полон.

За те Українські Січові Стрільці мусіли відтак відбивати цю втрачену на Маківці позицію і понесли при цьому тяжкі кроваві страти. Про близькуче геройство Українських Січових Стрільців на Маківці знали

тоді всі, а сьогодні з почестю до нього відноситься нове свідоме покоління. Тимчасом про тодішній виступ п. Коновальця на Маківці „націоналістичні“ видавництва ма- бути зі скромності мовчать... (Ми не робимо п. Коновальцеві з при- воду цього його полону ніяких до- корів, але це хариктеристичний факт для людини, яка від других і дійсно ідейних молодих людей тепер вимагає завсігди повної по- святи).

ЧАСИ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

Тимчасом у 1917 р. вибухла ре- волюція в Росії. Починається та- кож Велика Українська Революція, яку провадили українські соціялісти і демократи, обєднані в Українській Центральній Раді. Укр. Центр. Рада гворить Українську Народну Респу- блику та для її оборони органі- зує українську армію. Українська влада створює з добровольців зпо- між бувших Українців зі Східної Галичини і Буковини окремий ку- рінь Січових Стрільців. До тих Сі-

чових Стрільців вступило богато старшин з поміж полонених Українських Січових Стрільців і бувших австрійських старшин. Тоді прибув до Києва також п. Е. Коновалець. Він, не відразу вступив до Січових Стрільців, але пристав до цивільного „Галицько-Буковинського Комітету“, що тоді в Києві за почином української влади опікувався галицько-буковинськими Українцями, які були чи то полонені чи то евакуовані.

За протекцією одного впливового діяча нац.-дем. партії, що тоді перебував у Києві і стояв у проводі „Галицько-Буковинського Комітету“, іменувала українська влада командантом цього куріння Січових Стрільців п. Коновалець. Боєві старшини Січ, Стрільців не мали для цього нового команданта ніяких симпатій, бо п. Коновалецьуважав себе в першу чергу звязковим між Галицько-Буковинським Комітетом і курінем Січових Стрільців та не дуже поривався до того, щоби бути боєвим командантом і військовим організатором. Найліп-

шим доказом цього може служити факт, що в тяжких і славних вуличних боях у Києві в 1918 році, в яких взяли рішаючу і геройську участь Січові Стрільці, п. Коновалець взагалі не брав участі, а курінем Січових Стрільців проводив Черник і інші боєві старшини.

Як бачимо, то в першім періоді української державності за часів Української Центральної Ради, як командант куріння Січових Стрільців п. Евген Коновалець, теперішній кандидат на „вожда“, нічим особливим не відзначився.

НЕРЕВОЛЮЦІЙНА ПОВЕДІНКА ПІДЧАС ПРАВДИВОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

Проти Української Народної Республіки наступив 29 квітня 1918 державний переворот гетьмана Скоропадського при помочі Німців та поміщицьких, буржуазних і інших реакційних елементів. Українську демократичну владу Німці усунули збройною силою, а українські військові частини роззброєно. Тоді також роззброєно Січових Стрільців.

Але не могла гетьманська держава існувати тільки так, що військо було саме німецьке. Тому мусів гетьманський уряд організувати також українські військові відділи, хоч з другої сторони давав також повну волю для організації московських військових відділів на Україні, зложених з бувших царських офіцерів. Між іншим гетьманський уряд дозволив на ново формувати „Загін Січових Стрільців“ у Білій Церкві. Командантом цього загону іменував гетьман полковника Евгена Коновальця.

Тимчасом проти гетьманського уряду готувалася українська народня революція. Причиною цього революційного українського руху була така політика гетьманського уряду в соціальних і національних справах, на яку не годилося українське свідоме громадянство. Вкінці дня 14. листопада 1918 проголосив гетьман Скоропадський грамоту, котрою прилучував Україну до Росії. Тому українські соціалістичні і демократичні організації рішили повалити цей уряд та відновити Українську

Народню Республику. Провід повстання взяла в свої руки окремо вибрана Директорія УНР, на якої чолі тоді стояли Володимир Винниченко і Симон Петлюра (оба українські соціялісти). До повстання приєднала Директорія також Загін Січових Стрільців під командою Е. Коновалця.

Українські широкі селянські і робітничі маси рушили на поклик Директорії УНР до повстання. Але вони не були на жаль зорганізовані у правильні військові відділи. Загін Січових Стрільців — це була тоді одинока кадрова частина війська, що вцілому від гетьмана перейшла на сторону Української Народної Республіки. З цеї причини могла ця військова частина в скорім часі зорганізувати цілий правильний корпус Січових Стрільців. Січові Стрільці мали в себе богато старшин від усіх родів зброї, богато свідомих підстаршин і стрільців і січове стрілецтво своє мобілізаційне і організаційне завдання виконало блискучо.

А тепер питання: як виконав своє завдання **командант корпусу**

Січових Стрільців полковник Евген Коновалець?

Коли повстання Директорії побідило реакційну гетьманщину на всій Україні і коли повстанська армія нарешті здобула Київ із рук гетьманських відділів, то наступив горячий час, коли треба було за **всяку ціну очистити повстанську армія з анархічних елементів**, котрі до неї під час повстання нахлинули для легкої наживи та своєю поведінкою деморалізували окремі військові відділи. Одним словом, треба було із незорганізованих повстанців - добровольців **негайно творити правильну революційну армію**, бо вже наближалася нова війна большевицької Московщини, котра проти України виставила сильну і добре зорганізовану армію, а до того мала симпатії серед московського населення по містах України.

Це завдання міг і повинен був виконати в першу чергу **командант корпусу полк. Евген Коновалець**. Корпус Січових Стрільців для тої цілі мав досить відповідної здисциплінованої сили та відповідне число

кадрових старшин і підстаршинських інструкторів. Для того п. Коновалець мав досить часу, як на революційні часи.

Але Е. Коновалець на той бік справи зовсім не звертав уваги. Корпус Січових Стрільців остав у Києві як постійна залога, отже мав повну змогу творити дальші військові відділи української армії зі свідомою і твердою революційною дисципліною. Але полк. Коновалець виявився зовсім неспособіним до того великого завдання, перед яке його поставила Велика Українська Революція. Впрочім він і не розумів того завдання. Більшу частину кожного дня він посвячував на всякі особисті візити, на сальонові прийоми, на політичні конференції і т. п. Військово-організаційними справами корпусу він майже не цікавився, а тому кожний начальник окремого відділу корпусу робив своїм богом. Дехто з них бавився в малого диктатора і з того виходило тільки безладдя в державній справі, яка тільки з трудом щойно налагоджувалася. Досить згадати це безладдя

і деморалізацію, що ширив у Києві і в цілій державі начальник політичного відділу при команді п. Коновалеця **Юліян Чайківський**. Він самовільно переводив масові арешти, виконував самосуди і творив усякі інші безправства. З того повстали нелад і обурення населення. За той стан річи поносить повну відповідальність Е. Коновалець як командант корпусу.

Отже п. Коновалець тільки „політикував“, а майже зовсім не сповняв своїх військових обовязків тай їх не розумів. Досить того, що він зі своїм корпусом не рвався з Києва на фронт і взагалі не цікавився організацією фронту. Тимчасом большевицько-московські полки з дня на день наближалися до Києва. Але під час своїх сальникових виступів п. Коновалець не звертав на це уваги. Досить того, що він взагалі не виступив в обороні Києва перед большевицьким наступом, а опустив столицю України зовсім без бою, хоч мав до розпорядимости цілком добрий корпус. Тепер можна запитати „націоналістів“, котрі хочуть з п.

Коновальця зробити українського „героя“ і „вожда“: деж ті його Крути, в котрих він боронив би своїми грудьми столицю України? Де та битва перед Києвом, яку він звів у його обороні? На ці питання відповіди не почуєте, бо п. Коновалець опустив Київ большевикам без бою.

Отже коли большевицькі армії віднесли побіду над українською армією та забрали Київ, то дуже велику частину відповідальнosti за це поносить п. Коновалець.

Не може сьогодня п. Коновалець, сам чи через свої „націоналістичні“ органи, спихати вини за можливі помилки влади на Винниценка, на Петлюру чи на кого іншого. Коли були які помилки, то він як командант залоги Києва в революційних часах міг кожне лихо усунути, жадаючи від влади направи, а коли влада не направила, то міг сам перепровадити все. Адже коли тепер проголошує себе вождом зі заграниці, то тоді міг направду бути революційним диктатором, якби до того він почував спосібність, або

якби за такого уважали його люди. П. Коновалець проводив тоді тільки політиканство, а не далекосяглу революційну політику. Він не мав відваги брати на себе відповіальність за війну і цілу державну політику, а навпаки, старався всю відповіальність скласти на чужі плечі. Раз він навіть пропонував Винниченкові, щоби він проголосив себе диктатором, але Винниченко цю пропозицію відкинув. Бачимо, що теперішній кандидат на вожда, коли треба було мати цивільну і військову відвагу, волів ховатися від відповіальності за чужі плечі. Ясно, що він при тім усім також не мав зрозуміння для далекосяглої революційної політики і революційної війни.

Одним словом — у правдивих революційних часах п. Коновалець не виявив своїх прикмет „революціонера“ і „вожда“. Він тільки самовдоволено грав ролю політичного генерала у Києві, а тимчасом валився фронт і вороги ішли мильевими кроками вперед.

Не диво, що коли був такий ко-

мандант великої військової частини, то ми втратили Київ, а потім вороги розбили Українську Народну Республіку. Якщо влада Директорії УНР зробила яку фатальну помилку, котра довела до катастрофи, то одиноким яскравим приміром такої помилки було те, що вона держала п. Коновалця командантом корпуса, до чого — як показав досвід — він зовсім не надавався.

За політику ріжних урядів УНР поносить зрештою п. Коновалець разом з ними повну відповідальність, бо у всіх важніших справах рішали „державні наради“, в котрих брав участь також Е. Коновалець особисто.

А тепер пригадайте собі, як наші „націоналісти“ при кожній нагоді обкидають болотом усю нашу державну минувшину! Пригадайте собі, як вони плюгавлять владу Української Народної Республіки! Тимчасом, як ми бачимо, за все, що тоді діялося на Україні, поносить велику відповідальність їх теперішній провідник п. Коновалець. Коли отже фашистівські націоналісти опльзову-

ють тепер демократично-революційну владу Української Народної Республики, то їх сліна паде також на їх власного провідника, котрий у цій владі брав дуже часто рішаочу участь.

Коли ж п. Коновалець сам у своїх органах каже опльовувати цю владу, то це яскравий доказ того, що він не тільки демагог, але фальшивий фарисей.

КОНОВАЛЕЦЬ ЯК ДИПЛОМАТ ВАРШАВСЬКОГО ПЕРІОДУ УРЯДУ С. ПЕТЛЮРИ.

Визвольна боротьба України скінчилася катастрофою в зимі 1919 р. Ми не будемо тут переповідати докладно, як прийшло до цеї катастрофи, бо тут для цього не місце. Ми пригадаємо тільки головні факти для орієнтації в дальших подіях. Отож у листопаді 1919 р. Українська Галицька Армія під натиском ріжних обставин перейшла на бік генерала Денікіна. Це спонукало остаточно головного отамана С. Петлюру до того, що він рішився заключити союз із польською

державою на тій підставі, що відступав польській державі землі на захід від ріки Горині і заявляв „незаінтересовання“ в справі Східної Галичини. З другої сторони польський уряд мав допомогти урядові С. Петлюри у війні проти московських більшевиків. Сам Петлюра переїхав до Варшави. Корпус Січових Стрільців розформувався. Деяких старшин Січових Стрільців польські органи влади інтернували в таборі в Луцьку.

Тимчасом Петлюра вже був заключив з польським урядом умову. Він рішився не тільки на нову загальну політику, але й на іншу внутрішню політику. Петлюра відступив тоді від дотеперішньої соціальної програми української революції і в той спосіб зірвав звязки з українським соціалізмом.

До цеї нової політики Петлюри, проти якої висловилися всі українські соціалісти, пристав зараз Евг. Коновалець. Польська влада звільнила його з табору в Луцьку і він одержав папери до виїзду. Він поїхав зараз до Варшави, де тоді

перебував новий уряд Петлюри. У Варшаві Коновалець приняв на себе обов'язок заступати за гравідею дей уряд у характері військово-дипломатичного висланника. З тою метою він на дипломатичний паспорт виїхав за границю. Це було з початком 1920 року. Як представник варшавської політики цього уряду Е. Коновалець робив за границею агітацію серед української еміграції, щоби вона приєднувалася до цеї політики, та щоби разом з С. Петлюрою і маршалом Пілсудським ішла здобувати Київ.

Таким чином за всю ту варшавську політику нового уряду Петлюри поносить Е. Коновалець відповідальність як її активний учасник і дипломат. Але й у пізнішім періоді цеї політики відповідає за неї вповні п. Коновалець. По перше тому, що ніде прилюдно не заявив, що зриває з цею політикою. По друге, його права рука, полковник Роман Сушко, брав участь, як командант одної частини війська у злуці з польською армією в поході на Київ і в боях в часі відступу

під Варшаву, а з окрема в битві під Замостем, де йшло про оборону Варшави.

У ролі дипломатичного представника уряду Петлюри перебував п. Коновалець за границею цілий 1920 рік. З цеї загранічної дипломатії повернув він зовсім легально у 1921 році до краю. Тут він приступив до вже існуючої Української Військової Організації (УВО), що існувала як нелегальна організація. Як виявилося потім, до цеї організації належали тоді **тільки старші люди, головно бувші військові**. Ця організація щодо практики зовсім буда неподібна до теперішної ОУН, не робила якихсь легкодушних невідповідальних вчинів в роді глупих летючок, підрізування стовпів, палення стирт і т. п.

П. Коновалець був саме тим, що започаткував в ній провокаторські методи. Цеж уже сьогодня загально відомо, що п. Коновалець відкомандував тоді свого найближчого співробітника Дзіковського на секретаря відомого Твердохліба, довіреного поліції. Започатковані

п. Коновальцем методи гірко мстилися пізніше нераз на самій УВО, від Дзіковського, який по убийстві Твердохліба зрадив весь штаб УВО, починаючи, а на Барановськім кінчаючи.

П. Коновалець довго в краю вже не перебував. Як тільки давідався від Дзіковського, що йому грозить арештування, зараз виїхав за кордон та осів у Берліні.

НОВА „ДИПЛОМАТИЧНА“ РОЛЯ Е. КОНОВАЛЬЦЯ

Опинившися за границею, взявся п. Коновалець до такої самої дипломатичної політики, як він перше провадив будучи представником уряду Петлюри. Тільки тепер він змінив напрям орієнтації. Політика Петлюри потерпіла повну невдачу, бо польський уряд заключив з большевиками 1921 р. мир у Ризі, на підставі котрого большевики признали приналежність до Польщі земель по цей бік Збруча і Горині, а польський уряд призначав приналежність Великої України до большевицького „Союзу“. На підста-

ві цього міра інтернував польський уряд у таборах оставші відділи армії УНР. Тому трудно було для п. Коновальця дальше держатися давнішої своєї орієнтації. За те він тепер пішов за орієнтацією д-ра Петрушевича, котрий по провалі Денікіна нагло обернув орієнтацію на московських большевиків і на їх союзників — Німців.

Е. Коновалець, який виконував функцію команданта УВО за границею, старався дістати і у Берліні і у Москві відповідну піддержку для свого досить численного штабу за границею. Орієнтація п. Коновальця була не тільки „теоретична“, але таки зовсім практична: він вислав був трьох своїх делегатів до московського большевицького уряду, щоби з ним заключити угоду. У поважнені делегати п. Коновальця по довгих переговорах дійсно заключили угоду. Наслідком ції угоди орган п. Коновальця „Сурма“ через весь час аж до 1930 р. ніколи ані словом не вачіпав большевицьких насильств над українським народом. Отож коли сьогодні

всякі агіатори ОУН пробують представляти своєю організацію як єдину, що послідовно виступала проти московських большевиків, то це явна неправда, бо якраз їх провідник перший, ще в 1923 р. заключив угоду з тим московським урядом, котрий ріками проливав кров українського найсвідомішого народу.

Такий один бік яскравої опортуністичної політики п. Коновалця, котрий хотівби нині грati ролю кандидата на „принципіального“ і „непримиримого“ політика. А тепер кілька слів про другу опортуністичну орієнтацію п. Коновалця — на Німців. П. Коновалець, як ми бачили вже вище, не мав далекозорого політичного погляду. Вихований у школі передвоєнного опортунізму він взагалі не мав ніякого світогляду і якихсь твердих політичних засад. Тому так легкодушно кидався від одної орієнтації на другу; він не розумів того, що свідомі політичні діячі стверджували давно, а саме, що німецька буржуазна політика є в своїй основі проти Укра-

їндів. Коли часом німецькі імперіалисти видвигали і ще тепер часом видвигають українську справу, то робили це виключно для того, щоби тимчасово вигравати Українців як політичну карту, котру відтак безсоро мно продаеться за якусь уступку тим чи іншим своїм партнерам.

Е. Коновалець віддався на послуги німецької політики — як то кажуть — із головою і волоссям. Він попав у повну залежність від деяких німецьких чинників і вони вимагали від нього відповідної „роботи“ — для себе. Звідси походить прикра історія з усіми шпіонськими аферами УВО, котра сама для себе напевно не петребувала якоєсь військової шпіонажі і то в додатку в... Кракові. До шпіонажі пхав п. Коновалець довірчих, молодих і жертвенних студентів виключно на вимогу цих німецьких чинників. Усі ті справи виявилися на прикрих судових процесах. Відповідальне українське громадянство, а навіть велика частина членів УВО, рішучо виступили проти того, аби якабудь українська організація

дився у більшості завсігди у Варшаві, нелегально, і там особисто керував акціями своєї організації, а провідники дуже часто брали участь у важніших акціях **особисто** (Ю. Пілсудські, Славек і т.д.). 3) Ленін і інші провідники большевиків також часто особисто наражувалися в нелегальній роботі. Те саме мусимо ствердити щодо проводу усіх нелегальних органівацій в Європі, які нам записала історія. Всі вони не тільки посилали під загрозою утрати життя членів своєї організації на якусь акцію, але й **самі** брали активну участь в боротьбі в краю. **Усі вони витерпіли тюрму, каторгу і загрозу шибениці** (на пр. Бакунін, Савінков з російської соц. організації, Ю. Пілсудські з польської організації, Ленін з большевицької організації і т. д.). 4) Всі ті провідники революційних організацій, **жили особисто дуже скромно**, хоч розпоряджали десятками тисяч грошей організації.

Зовсім інша поведінка п. Коно沃尔ця. Ось факти з цеї його поведінки: 1) Він ні разу не показувався

в краю серед своєї організації і не брав особисто ніякої участі в акції, від часу коли 1922 році виїхав за границю. На небезпеку безпосередньої акції він посылав тільки молодих недосвідчених ідейних хлопців. Сам п. Коновалець за 13 літ на небезпеку себе не наражував ніколи.

2) Він жив і живе особисто дуже вигідно, виїздиючи на літо в дуже дорогі купелеві місцевості, що коштують денно десятки золотих.

Ось короткий життєпис і перегляд діяльності та політики провідника ОУН.

Кожний безсторонньо мусить ствердити на основі цих фактів, що п. Коновалець не був і не є ніяким революціонером та що не має абсолютно ніяких спосібностей правдивого провідника нації. Людина з такою минувшиною, з таким способом поведінки не заслуговує на те загальне довір'я, яке повинен мати правдивий провідник. Зрештою пророчистим доказом його абсолютно невідповідальної і шкідливої для української нації політики є всі ті його зарядження і прикази, які він

видавав в останніх роках до ОУН, а через які він непотрібно начинював тюрми ідейною українською студентською молодю.

Коли ж ОУН, як організація, удержанує стільки років п. Коновальця як свого провідника, то це в свою чергу яскравий доказ на те, що ця організація, як цілість, не може вимагати для себе ніякого громадянського довіря для політичного проводу української нації.

Передплачуєте і поширюйте

ОДИНОКИЙ ЧАСОПІС МОЛОДІ!

Від січня 1933 р. виходить у Львові
місячний часопіс молоді и. и.

„Каменярі“

„КАМЕНЯРІ“ — обеднують біля себе вою
свідому українську молодь, яка до них
дописує про своє життя.

„КАМЕНЯРІ“ — містять історичні повісті,
оповідання, вірші, загальні уваги про на-
родне життя; поради для самоосвітників,
про громадянське виховання, про спорт
і руханку; цікаві умові гри і забави, до-
писи про працю молоді в товариствах.

„КАМЕНЯРІ“ це одинокий часопіс молоді.
Старші мають богато своїх часописів,
діти мають також кілька. Лише молодь
має цей одинокий свій часопіс. Тому всі
товариства і кооперативи повинні його
передплачувати для своїх молодих членів.

ПЕРЕДПЛАТА в краю виносить лише 2 зол.
на цілий рік, а 1 зол. за піврік. За гра-
ницею пів долара в рік. Адреса Редакції:
„КАМЕНЯРІ“, Львів, вул. Міцкевича ч. 7.

Число початкового чека є 500.901.

13/K

ЗНАСТЕ, що найстаршим і на
для села часописом, який видає
і організує всіх українських пра-
людів, є

Громадськ ий Голос

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС заложений
основоположниками українського соці-
ального руху Іваном Франком і Михайлом
Щецином в 1895 р. ♦ ГРОМАДСЬКИЙ ГО-
ЛОС виробований, старий приятель україн-
ського селянства, який за 40 літ праці
ділом, скільки світла й правди вносить
у селянську хату. ♦ ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС
подає найвірніше події на всіх україн-
ських землях. ♦ ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС
нічне право всього українського праці-
народу через весь час непохитно. ♦ ГРО-
МАДСЬКИЙ ГОЛОС подає постійно
ступно для кожного господарськії
поради. ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС учить
треба боронити й здобувати україн-
ському селянству й робітництву свої права.

Адреса: **ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС**
Львів, вул. Міцкевича ч.

Передплата 2,20 зол. у чвертьрік,
пів року, 8 зол. за один рік. Чекове
ПКО. 151.520 або 500.950.